

RECENZIJE I PRIKAZI

A. BAUR —
W. PLÖGER

PORUKA VJERE (jedan katolički katekizam), Auer Verlag, Donauwört i Ludgerus Verlag, Essen, 1978, 1979, 389 str.

Takozvani »zeleni« katekizam (zbog zelenih korica uveza), izdan od njemačkih biskupija 1955, bio je u svoje vrijeme primljen s velikim oduševljenjem. No teološki razvoj po Koncilu i evolucija didaktike u školskoj nastavi doveli su do toga, da su autori toga katekizma bili mišljenja da ga više ne mogu podržavati. Godine 1969. bio je nadomješten knjigom pod naslovom: Vjerovati — Živjeti — djelovati (Glauben — Leben — Handeln), koja nije više imala pretenziju predati cjelokupnu kršćansku vjersku nauku, već se zadovoljila time,

da istakne neka težišta i ciljeve te da te ciljeve metodski ispravno postigne i kod đaka bez solidne religiozne podloge iz roditeljske kuće. To je stanje na vjeronaučnom polju dovelo do ozbiljnog pitanja, gdje i kako školska omladina ima prilike doći u kontakt s cjelovitom kršćanskom vjerskom naukom. Dok su katehetski stručnjaci, organizirani u DKV (Njemački Katehetski savez) bili mišljenja da su vremena za »katekizme« prošla, da ni didaktički ni teološki nije više moguće podati cjelokupne crkvene nauke, dušobrižnici na čelu s biskupima postajali su sve više zabrinuti zbog nastalog stanja.

Biskupi Josef Stimpfle (Augsburg) i Franz Hengsbach (Essen) odlučili su 1977. da u vlastitoj režiji izdaju nov katekizam te imenuju malu skupinu stručnjaka da ga izrade. Na čelu

te komisije bili su školski načelnici imenovanih biskupija: Andreas Baur (Augsburg) i Wilhelm Plöger (Essen). U svibnju 1978. izdali su autori informacijski bilten u kome su predstavili ciljeve novog katekizma: »U cjelovitosti naša knjiga želi biti: katolički katekizam, gledom na vjerske teze koje se u njemu iznose; kompendij duhovnosti, gledom na motive i pjesme koje sadrži; zbornik osnovâ teologije, gledom na registar materijala i brojčani sistem s odgovarajućim tematskim riječima; poticaj za školsku i župsku katehezu, sa svojim razmišljanjima, biblijskim i crkvenim popratnim tekstovima; knjiga za razgovor između roditelja i djece, svojim ulaženjem u pitanja i argumente današnjih aktualnosti«.

Knjiga je izašla u jesen 1978. i u prvom izdanju

1979. dostigla nakladu od 100.000 primjeraka, što svjedoči o interesu, na koji je naišla u javnosti. Knjiga je tehnički odlično opremljena. Tvrdo ukoričena u poluplatnu, dvo-bojni tisak, četiri velične slova, ukrašena mnogobrojnim slikama (crno-bijelo i u krasnim bojama), pjesme otisnute s glazbenim notama, na finom bijelom ofset papiru. Vidi se da knjiga nije zamišljena za đачku torbu, već za policu domaće, školske i župske knjižnice. Obuhvaća 385 stranica; izdali su je u kooperativi Verlag Ludwig Auer, Donauwörth i Ludgerus Verlag, Essen. Izdavači su: Andreas Baur i Wilhelm Plöger po nalogu augsburškog i essenskog biskupa.

Nacrt prikazivanja materijala slijedi apostolsko vjerovanje kao opće-kršćanski prihvaćenu bazu vjerovanja. Time ujedno dolazi do izražaja, da katekizam nije prožet ovim ili onim teološkim sistemom, već općom crkvenom naukom. Osim toga, pojedine teme numerirane su broječanim sistemom od 0 do 554. Slijedeći apostolsko vjerovanje pet glavnih tema glasi: »Bog« (100—133); »Isus Krist, Božji Sin« (200—263); »Sveti Duh« (300—305); »Sveto Trojstvo« (306); »Crkva« (400—465) i »Život« (500—554); a uvodi se raspravom o »Vjeri« (002—009). Poglavlje »Bog« obuhvaća opća pitanja vjerovanja u postojanje Boga (100—110), biblijsku objavu (111—119), svijet, stvaranje Božje (120—130) te završava kratkim osvrtom

na čovjeka ukoliko je on znak koji čovjeku otkriva Boga i ukoliko je čovjek čovjeku od Boga dan kao zadatak (131—133). Poglavlje »Isus Krist, Sin Božji« tretira kristologiju i to s jakim naglaskom na povijesnom Isusu iz Nazareta (200—251). Mnogo je prostora dano prikazivanju razvoja »vjere u Isusa Krista« (252—263). Naslov »Sveti Duh (300—305) govori o trojnom području djelovanja Duha Božjega: kao inspiratora knjiga Starog i Novog Zavjeta; u Crkvi i u osobnom životu pojedinca. »Crkva« je najprije prikazana kao narod Božji na putu (400—403); zatim kao zajednica: vjere, ufanja i ljubavi (400—420). Tu se iznose četiri karakteristične vlastitosti Crkve: una, sancta, catholica, apostolica s jakim naglaskom na »jedinstvu« (ekumenski pokret). Dalje je govor o »Darovima« (Karizmama) u Božjem narodu: opće svećeništvo, redovništvo, službe (hijerarhija) i njihovo funkcioniranje, organizacija Crkve.

U trećem poglavlju o Crkvi pod naslovom: »Živjeti s Kristom u Crkvi« govori se o Riječi Božjoj (422) i o sakramentima (423—435) kojima se dodaje nekoliko riječi o bogoslužju i o crkvenom kalendaru (436—438) a završava temom »Krist živi u svojim svecima: Crkva zajedništvo svetih; sveci, živo evanđelje; Marija, majka i uzor Crkve« (439—441). Tu je upletena i riječ o »krunici« (422).

U četvrtom zaključnom poglavlju tretira se pita-

nje »Crkve u svijetu« (446—465). Idući stopama Koncila (Vaticanum II) obravnavaju se teme: Crkva služi svijetu, Crkva i država, Crkva i današnje ljudsko društvo; Crkva i socijalna pitanja; Razvoj nerazvijenih naroda i mir, zadaća kršćana.

Zadnji veliki naslov »Život« obuhvaća općenita pitanja ljudskog života (500—506); kršćansku etiku (507—518); duhovnost (519—530) te eshatologiju (531—554).

Ovaj novi katekizam ne zadovoljava se time da postavi konkretno vjersko pitanje te da na to pitanje daje ispravan odgovor u skladu s katoličkom naukom. On nastoji čitaoca uvesti u vjersku problematiku, podati katoličku vjersku nauku i potaći čitaoca da živi po tim načelima u današnjem svijetu. Autori kažu: »Ova knjiga želi biti čitanka, udžbenik i uputa za praktičan život po evanđelju u jednom«. Baš u toj karakteristici leži razlog za raznovrsne kritike.

Da čitalac odmah i bez truda uoči važnost pojedinih dijelova teksta, upotrebljena je slijedeća tehnika: sitno tiskani tekstovi postavljaju problematiku, potiču, objašnjavaju, pripovijedaju, povezuju dijelove u cjelinu. Normalno tiskani tekstovi imaju više poučavajući karakter. Radi li se kod toga o citatima iz Svetog pisma ili iz dokumenata Crkve, označeni su crnim kvadratom na lijevom rubu teksta. Polumasno su tiskani tekstovi koji se smatraju naročito važnim. Ako neki odlomak treba

pamtiti doslovce, tada je još označen dvijema vodoravnim linijama.

Oprema knjige je besprijeekorna i u skladu s dugoročnom upotrebom kakva se za nju očekuje. Knjiga obiluje citatima iz Sv. pisma, iz crkvenih dokumenata, a gdje je umjesno i iz profane literature.

Doživjela je povoljnu kritiku uglavnom od ljudi dušobrižničkog smjera (n. pr. O. SIMMEL, *Rheinischer Merkur* 33 (1978) br. 46, Str. 45; K. H. BRAUN, *Süddeutsche Zeitung* od 24. 1. 1979; J. DREISSEN, *Pastoralblatt für die Diözesen Aachen, Berlin, Essen, Köln, Osnabrück*, 1979. Str. 44—48; J. ELBERN, *Frau im Leben* (1979) br. 2. str. 17; a također od münhenskog dogmatičara Lea Scheffczyka, *Münchener Theologische Zeitschrift* 30 (1979), 37—48. Scheffczyk analizira kritike protivnika i osuđuje ih kao neobjektivne). Oštro su je međutim napali stručnjaci školskog vjeronauka (n. pr. J. Quadflieg, *Katechetische Blätter* 104 (1979), 430—432; isti je negativan stav najprije bio raširio ciklostilom 23. 1. 1979. te isto publicirao kasnije uz *Imprimatur* 12 (1979), 16—22 i u *Publik-Forum* (1979) br. 7. str. 14—15. od 6. 4. 1979; E. MARTIN, *Süddeutsche Zeitung* br. 133. Str. 6. od 7. 12. 1978; G. STACHEL, — *Katechetische Blätter* 104 (1979); W. TRUTWIN, *Stimmen der Zeit* 104 (1979). 203—206; isti u *Religionsunterricht an höheren Schulen* 21 (1979) 53—57; K. Fischer, *Christ in der*

Gegenwart 31 (1979), 55—56; B. J. HILBERATH — G. STACHEL, *Katechetische Blätter* 104 (1979), 426—430; isti u *Härderkorrespondenz* 33 (1979) 30—36). Dok na primjer prvi hvale: »Nemamo katekizama koji tako nastoje staru vjeru zaodjeti novim ruhom i posadašnjiti je kao ovaj« (Dreißen), drugi kude: »Ovaj katekizam usprkos nekih dobrih pojedivosti ne odgovara ni didaktički ni po sadržaju zahtjevima modernog vjeronauka« (Fischer). *Quadflieg* ga čak naziva škodljivim: »Uvjeren sam, da je za vjeronauk ova knjiga škodljiva«. i čudi se: »Kako je samo mogla nastati jedna knjiga s takvim nebu vapijućim grijesima i što se tiče sadržaja i oblika. Zar su ljudi koji ga hvale, taj katekizam uopće pročitali?« Razlog za tako suprotnu ocjenu leži u tome, što jedni vide knjigu više u rukama odraslih i vjernih, dok drugi misle na to kako će djelovati u rukama mladih, pogotovo malo crkvenih ako ne čak ljudi bez vjere.

Ali s pravom se čovjek pita, da li je katekizam po svojoj naravi pozvan da se obraća ljudima koji ne prakticiraju vjeru ili su čak bez vjere, ili se treba obratiti takvima koji iskreno žele saznati vjersku nauku Crkve? Također ne odgovara prirodi jednog katekizma elektično tretirati samo one teme koje je i nevjernik spreman prihvatiti, već toj prirodi odgovara da iznosi tradicionalnu nauku Crkve ne ulazeći u diskusiju onih pitanja koja su među raznim

strujama u teologiji sporna. Nije stvar katekizma vjeru problematizirati, već iznijeti katoličko osnovno stanovište. Nitko, tko čita ovu knjigu, neće se s njom u svemu suglasiti: tko konzervativnije misli i osjeća, željet će da su mnoge vjerske istine mnogo odrešitije i jasnije iznijete; vidjeti će opasnost da se zamagli božanska osoba Isusa, kao da on tu tajnu nije dovoljno jasno objavio, te da su istom učenici u svijetlu uskrsnuća došli do zaključka, da je on bio Sin Božji. Naprednima će smetati što u toj knjizi ne nalaze odražena njihova teološka stajališta, što reflektira na jedan religiozni svijet bez nesigurnosti, što se kreće u jednoj visini koja je današnjem vjerski slabo ukorijenjenom čovjeku nedostupna, i tako dalje. Naravno, i ja bih imao štošta za kritizirati, ali se uzdržavam, jer sam uvjeren, da je perfekcionizam u toj vrsti knjige nemoguć. Ipak, ne mogu prešutjeti da nisam bio nimalo zadovoljan načinom kako je tretiran sakrament Euharistije. Ne reflektira nauku Drugog vatikanskog koncila. Ne spominju se znameniti tekstovi dokumenata *Sacrosanctum Concilium* br. 2; (*Lumen Gentium* br. 7 itd.).

U zaključku dijelim mišljenje A. Lapplea, da je taj katekizam ipak pokazao put kojim treba ubuduće ići, te da pored svih nedostataka treba autorima priznati hrabrost pothvata a i uspjeh.

Michael Krämer